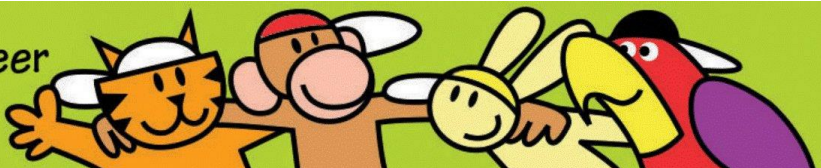

Functioneel – disfunctioneel – onacceptabel gedrag

Voor een goede sfeer
in de klas

Samen werken en spelen, met elkaar omgaan, zijn belangrijke aspecten in de opvoeding. Onze school heeft daarin ook een taak en wil daar veel aandacht aan besteden in het kader van de sociale veiligheid. Uiteraard kan dat niet zonder een aantal regels. Orde en regelmaat zijn belangrijke factoren in een school waar dagelijks meer dan 500 mensen met elkaar omgaan.

Wij vinden het belangrijk dat schoolregels en de daaraan verbonden consequenties voor alle groepsleerkrachten en onderwijsondersteuners duidelijk zijn. Voor kinderen is het evenzo belangrijk dat zij op de hoogte zijn van de kapstokregels, aangevuld met afspraken die gelden op het plein en in de klas. Op deze manier kan op een eenduidige manier worden omgegaan met gedrag.

Onze kapstokregels zijn de KANJER-regels. Per groep worden daarnaast ook groepsafspraken gemaakt die passen bij de groepsmissie van de klas.

De KANJER-regels zijn in alle klassen zichtbaar. Daarnaast hebben we drie banners op de leerpleinen staan waarop deze regels te vinden zijn.

Benadering

We gaan altijd uit van de positieve intenties en benadering wanneer wij gedrag corrigeren. Dit betekent dat wij altijd zullen kijken of een waarschuwing van dichtbij (verbaal indien mogelijk non-verbaal) mogelijk is. Anders doen wij dit met rustige stem door het lokaal. Wanneer een kind (zeer) onwenselijk gedrag vertoont, is de medewerker uiteraard afwijzend in dit gedrag. Echter we laten het voorbeeldgedrag aan kinderen zien hoe problemen opgelost kunnen worden.

Nieuwe kans

Ieder kind verdient een nieuwe kans. Dit betekent dat het **meteen na de consequentie een nieuwe kans** krijgt. Wanneer onacceptabel gedrag zich blijft herhalen vinden knooppunten (gesprekken met ouders en eventuele hulpverleners) plaats om te bezien hoe deze leerling het best geholpen kan worden. Dit kan leiden tot interne/externe hulp en/of een plaatsing op een andere school die beter passend is.

* Wat is welbevinden?

WHO: 'A state of well-being in which an individual realizes his or her own abilities, can cope with the normal stresses of life, can work productively and is able to make a contribution to his or her community.'

Op het eerste gezicht is welbevinden een vaag begrip. Het verwijst naar een innerlijk gevoel. Toch weet vrijwel iedereen in een school welk gedrag dat welbevinden doet toe- of afnemen.

Onderscheid gedrag

We maken onderscheid in gedrag op basis van 3 categorieën. Op deze wijze wordt afgestemd op het gedrag wat de leerling vertoont en wordt er gezorgd voor een uniforme aanpak die leidt tot voorspelbaarheid en veiligheid.

Categorie 1 – Functioneel gedrag

Wat is het?

Functioneel gedrag is gedrag dat bijdraagt aan het behalen van de pedagogische groepsdoelen, het welbevinden* van het kind zelf (je eigen ik) + het welbevinden van de ander. Dit gedrag laat zich zien door o.a. op een prettige manier te kunnen samenwerken, buiten te spelen, helpen een probleem op te lossen, passende humor. Kinderen die dit gedrag continu vertonen voelen zich veilig in de groepsdynamiek, voelen zich competent over hun eigen kunnen, hebben een positief zelfbeeld en ervaren zelfvertrouwen.

Onze aanpak?

Bij dit gedrag zien we duidelijk de witte pet. Onze aanpak heeft als doel om het kind erkenning te geven, zodat het dit gedrag wil vasthouden. Dit kan gebeuren middels:

1) Sociale versterkers

- ECHTE Complimenten geven! (ECHT: Eerlijk, Compromisloos, Hartelijk en Tijdig)
- De meester of juf maakt grapjes in de klas
- Aandacht geven

2) Activiteitenversterkers

- Een (10-minuten)spelletje doen
- Het kind mag voorlezen uit het groepsvoorleesboek
- Het kind mag leuke werkjes voor de juf/meester doen

3) Materiële versterkers

- Sticker / kaartje
- Kleurplaat
- Vieren (bijv. bij het behalen van het pedagogische groepsdoel)

Categorie 2 - Disfunctioneel gedrag

Wat is het?

Door interne of externe oorzaken kan er echter disfunctioneel gedrag ontstaan. Onder disfunctioneel gedrag verstaan wij storend en belemmerend gedrag waarbij het welbevinden van het kind en de ander onder druk komen te staan. We hebben het dan over zaken zoals door de les praten, geluiden maken, ongewenst lopen, roddelen, buiten sluiten, gezag van de medewerker niet accepteren, negeren van opdrachten, niet willen oplossen, etc.

Ik schop, sla, duw, pest.

Ik maak vervelende grapjes, lach anderen uit en doe mee met de zwarte pet.

Ik doe zielig, zeg niks, kijk naar de grond.

Onze aanpak?

Kinderen (maar ook volwassenen) die disfunctioneel gedrag vertonen kunnen een risico zijn voor het welbevinden. Zij zijn de witte pet verloren en dienen deze weer terug te vinden.

In eerste instantie zal de aanpak bestaan uit het benoemen van het gedrag en het uitspreken van de gedragsverwachting. Dit kan ook gebeuren middels de bekende 'juffenblik' of middels humor. Bij de meeste kinderen is dit al genoeg. De rest van de groep kan herinnerd worden aan 'het stoppen van het geven van benzine', zodat het kind geen groepsverwachting meer voelt om door te gaan.

Wanneer dit onvoldoende is en het gedrag blijft voortduren zal het kind duidelijk begrensd moeten worden. Het algemeen welbevinden van het kind, de groep en/of de medewerker staat nu onder druk of begint onder druk te komen staan. Er zijn inmiddels gevoelens van irritatie (opgestapelde boosheid) en het is wachten op de druppel die de emmer laat overlopen. Een duidelijk begrenzing uit zich in woorden (respectvol, maar wel een duidelijke intonatie) als: 'Zo zijn onze manieren niet!', 'Zo doen we dat hier niet!'. Iedere klas heeft hiertoe de bijbehorende Kanjer-aanpak (zie smileyposter links boven).

Wanneer een leerling frequent disfunctioneel gedrag laat zien, is afstemming met de ouders/verzorgers noodzakelijk. Dit dient tijdig te gebeuren, zodat school en ouders op één lijn staan om de leerling te helpen.

Deze vormen van straffen stimuleren wij op De Kindercirkel, hoewel wij ze natuurlijk liever niet toepassen:

1) Sociale verzwakkers

- Boos kijken, mopperen
- (Ernstige) waarschuwing van de juf/meester
- De leerling wordt twee klassen hoger of twee klassen lager gezet om tot ander gedrag te kunnen komen

2) Activiteitenverzwakkers

- Tijdelijk uit een activiteit plaatsen (bijv. bij een kringgesprek het kind aan een andere tafel te laten plaatsnemen)
- Time out geven op het leerplein (let op dat er wel toezicht is!)
- Tijdens de gymles op de bank zitten
- Een ander werkje geven/kiezen

3) Materiële verzwakkers

- Zinnig strafwerk schrijven (bijv. spellingafspraken)
- Het stoolement tijdelijk afnemen

Aandachtspunten bij het geven van straf:

- 1 Begrijpt de leerling voldoende wat van hem verwacht wordt? Als een leerling iets verkeerd doet uit onwetendheid, is er geen sprake van ongewenst gedrag. Vertel dus ook waarom zijn gedrag niet gepast is.
- 2 Om een kind van gedrag te veranderen, kan straf niet de eerste strategie zijn. Met aanmoedigen en stapsgewijs aanleren kan je ook resultaat bereiken.
- 3 De straf moet ook de betekenis van een straf hebben bij de betrokken leerling.
- 4 Leerlingen worden gestraft om hun fout gedrag, niet om hun persoon. Zeg dat ook!
- 5 Een straf moet voorspelbaar zijn. De afspraken daarover zijn duidelijk.
- 6 Een straf moet zinvol zijn. Ze moet iets te maken hebben met het foute gedrag.
- 7 Een aangekondigde of afgesproken straf moet ook worden uitgevoerd. Anders heeft straf geen effect.
- 8 Dreig niet met straffen die niet uitvoerbaar zijn.
- 9 Wanneer een kind tijdelijk uit een activiteit wordt geplaatst is dit eindig. Zodra er weer dialoog mogelijk is en er een kans op gewenst gedrag aanwezig is, kan het kind weer meedoen met de activiteit.
- 10 De straf moet snel volgen op het ongewenst gedrag. Hoe sneller, hoe groter het effect.

Elke straf heeft ook een einde. Vergiffenis moet mogelijk zijn. Straf is een middel om tot dialoog te komen. De relatie leerkracht – leerling dient altijd te worden hersteld. Tevens is het van belang om het kind te laten reflecteren op het gedrag. Het kan zijn dat er een blokkade zit die wel door het gedrag wordt geuit, maar niet zichtbaar is. Wanneer deze blokkade onzichtbaar en onbesproken blijft is de kans op herhaling van het gedrag aanzienlijk groot.

Het reflectieblad (zie bijlage 2) kan helpend zijn.

Categorie 3 - Onacceptabel gedrag

Wat is het?

Onder onacceptabel gedrag verstaan wij het gedrag dat als bedreigend wordt ervaren en waar direct actie op moet worden ondernomen. We hebben het dan over zaken zoals fysiek en verbaal geweld, vernieling, wegvloegen, met spullen naar de medewerker gooien. Het is gedrag waarbij de veiligheid en het welbevinden van het kind, klasgenoten en/of medewerkers niet meer gegarandeerd kan worden.

Onze aanpak:

Hoewel we ook in deze situaties uitgaan van het feit dat ieder te vertrouwen wil zijn, overschrijdt dit gedrag onze grenzen. In deze is het van belang dat het welbevinden en veiligheid van zowel het kind als de groep en/of de medewerker zo snel mogelijk herstelt. Dit zal gebeuren door hen fysiek te scheiden totdat er weer een veilige situatie is en dialoog weer mogelijk is. Concreet betekent dit dat het kind direct uit de situatie wordt genomen. Als dit niet lukt, wordt de groep en/of de medewerker uit de situatie gehaald. IB en/of directie worden zo snel als mogelijk ingeschakeld. Er vindt een gesprek met ouders plaats, liefst zo snel mogelijk. Ouders worden gevraagd om dezelfde dag nog naar school te komen. Indien dit niet lukt, worden ouders telefonisch geïnformeerd. Tijdens dit gesprek maken we gebruik van de 'oké/niet oké poster' van De Kanjertraining. Ouders worden hierbij nadrukkelijk betrokken. Het heeft daarom de voorkeur de communicatie niet via mail te laten verlopen. Indien ouders echter niet willen meewerken aan een gesprek en daarmee probleemgericht i.p.v. oplossingsgericht gedrag vertonen, zal verslaglegging schriftelijk plaatsvinden.

Indien het gedrag van de leerling leidt tot schorsing of verwijdering worden de wettelijke regels hierin opgevolgd. Zie bijlage 1.

Uiteraard is er verslaglegging in ParnasSys.

Bijlage 1: schorsing en verwijdering PO

schorsing

Vanaf 1 augustus 2014 is met de invoering van passend onderwijs ook de mogelijkheid tot schorsing in de Wet op het primair onderwijs (WPO, artikel 40c) opgenomen. Een schorsing is een besluit van het bevoegd gezag om de leerling, wegens een bepaalde gedraging, tijdelijk niet toe te laten tot de lessen of tot de school. De leerling wordt in een aparte ruimte gezet en gaat daar werken aan zijn schoolwerk of krijgt schoolwerk mee naar huis.

In artikel 40c van de WPO zijn de volgende punten opgenomen:

Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week (maximaal 5 dagen achtereenvolgend) schorsen.

Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekendgemaakt.

Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis hiervan via het Internet Schooldossier (ISD), formulier 'schorsingen en verwijderingen'.

Ouders kunnen hun beklag doen over de schorsing door middel van het indienen van een klacht (klachtenregeling.) Ouders kunnen ook naar de civiele rechter stappen.

verwijdering

In artikel 40 lid 11 van de WPO zijn de volgende punten opgenomen:

1. Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken leerkracht.
2. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten.
3. Onder 'andere school' kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, speciaal voortgezet onderwijs, een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

Binnen 6 weken na de schriftelijke mededeling, kunnen de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.

Klik [HIER](#) voor informatie van de Inspectie van het Onderwijs.

Klik [HIER](#) voor de INNOVO procedure "Verwijderen en schorsen van leerlingen"

Klik [HIER](#) voor de flowchart - stappenplan "Verwijderen en schorsen van leerlingen"

(V)SO

Met ingang van 1 augustus 2014 biedt de Wet op de expertisecentra scholen voor voortgezet speciaal onderwijs de mogelijkheid leerlingen te schorsen.

Schorsen in aanloop naar verwijdering

Ook wanneer de school het voornemen heeft een leerling te verwijderen, mag de daar eventueel aan voorafgaande schorsing maximaal een week duren. De resterende tijd dient de school de leerling binnen de school onderwijs aan te bieden.

Een schorsing is een besluit van het bevoegd gezag om de leerling, wegens een bepaalde gedraging, tijdelijk niet toe te laten tot de lessen of tot de school. De leerling wordt in een aparte ruimte gezet en gaat daar werken aan zijn schoolwerk of krijgt schoolwerk mee naar huis.

Schorsing

In artikel 40a van de WEC zijn de volgende punten opgenomen:

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders dan wel, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, aan de leerling bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis via het Internet Schooldossier (ISD), formulier 'schorsingen en verwijderingen'.

Ouders kunnen hun beklag doen over de schorsing door middel van het indienen van een klacht (klachtenregeling.) Ouders kunnen ook naar de civiele rechter stappen.

Verwijdering

Een verwijdering is een besluit van het bevoegd gezag om de leerling, wegens een bepaalde gedraging, niet meer toe te laten tot de lessen en tot de school. Het bevoegd gezag zal een andere school/instelling moeten vinden die bereid is de leerling toe te laten. Tot die tijd is de school verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs.

In artikel 40 lid 18 van de WEC zijn de volgende punten opgenomen:

1. Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken leraar/leraren.
2. Definitieve verwijdering van een leerling waarop de Leerplichtwet 1969 van toepassing is, vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een van hieronder genoemde scholen bereid is de leerling toe te laten:
 - a. basisschool
 - b. een speciale school voor basisonderwijs
 - c. een school voor speciaal onderwijs
 - d. een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs
 - e. een school voor voortgezet speciaal onderwijs
 - f. een instelling
 - g. een school voor voortgezet onderwijs dan wel
 - h. een instelling als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Leerplichtwet 1969

Binnen 6 weken na de schriftelijke mededeling, kunnen ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.

Het bevoegd gezag beslist niet eerder op de bezwaren dan:

- a. na overleg met de inspecteur en desgewenst met andere deskundigen,
- b. nadat de ouders kennis hebben kunnen nemen van de op de beslissing betrekking hebbende adviezen of rapporten, en
- c. de ouders opnieuw zijn gehoord.

Klik [HIER](#) voor de INNOVO procedure "Verwijderen en schorsen van leerlingen"

Klik [HIER](#) voor de flowchart - stappenplan "Verwijderen en schorsen van leerlingen"

Naam: _____

Wat gebeurde er waardoor je een time-out kreeg?

Wat voelde je?

Wat dacht je door het gevoel?

Bij welke kleur pet hoorde dit gedrag?

Zet de witte pet er weer onder!

Wat is nu de volgende stap om de situatie weer te veranderen?

Succes!

